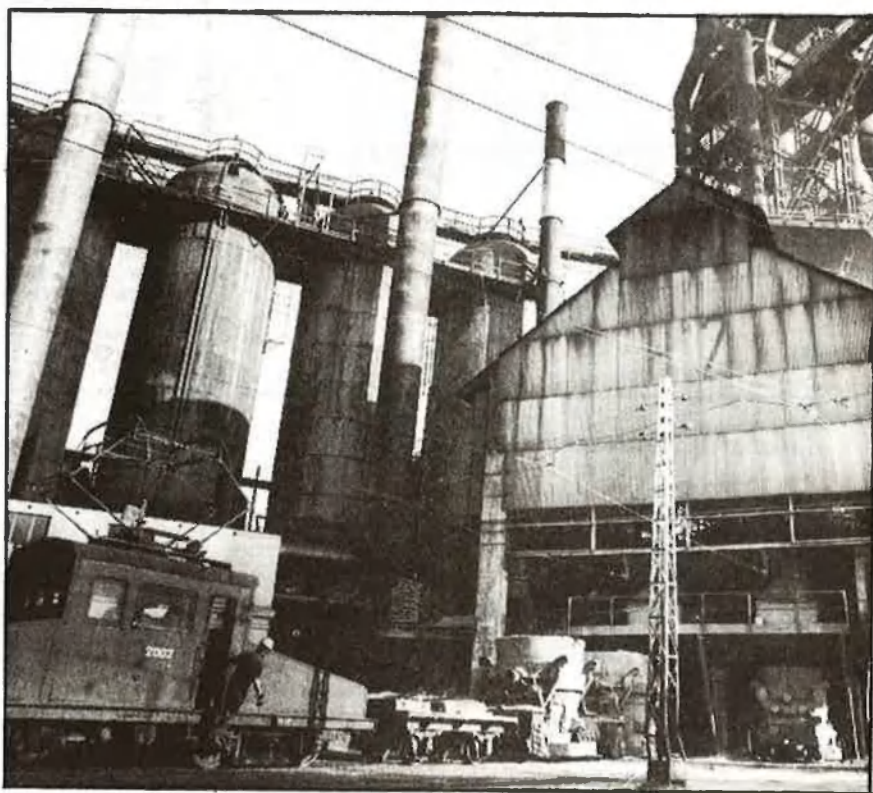

La crisi econòmica del 73, considerada bàsicament industrial, o millor de des-industrialització, va fer que la majoria de països avançats començassen a practicar, amb raonable diligència, «polítiques d'ajust positiu» tendents a adaptar les seues indústries a les noves circumstàncies. La promoció estratègica d'alguns sectors, sobretot en temes relatius a l'energia i primeres matèries; mesures sectorials d'adaptació als mercats internacionals; ajuts financers a la promoció de la petita i mitjana empresa, i la investigació tecnològica (microelectrònica, comunicació òptica, etcètera), foren, entre altres, els mecanismes d'adaptació dels sistemes industrials a les noves perspectives nacionals i internacionals.

A l'Estat espanyol, però, les mesures són més tardanes; l'anomenada reconversió industrial ve de la mà del Reial Decret-Llei 19, de 5 de juny de 1981, i de la Llei 21/1982. Mesures legislatives que, en opinió del ministre d'Indústria, Carlos Solchaga, no han abordat «una autèntica reconversió de los activos industriales». És per això que en la nova política industrial, batejada com de «reindustrialització», apareix, d'una banda, la política de *reconversió* industrial (entesa com a procés de reestructuració interna dels sectors en crisi, ajustant-los a les noves condicions econòmiques internacionals), i, de l'altra, la reorientació dels recursos humans i financers cap a sectors productius amb futur, fet que implica una estratègia de *promoció* industrial.

AHM, una actuació «forma» del govern central

L'impacte de la reconversió al País Valencià

Equip DESTRAL

Calçat

El pla de reconversió del sector del calçat ve establert pel Decret 1.002 de l'any 1982. Els efectes d'aquest pla al País Valencià han estat, fins ara, molt reduïts. Solament ha estat aprovat un expedient, el d'Imepiel, sense a penes conseqüències per a l'ocupació ni im-

portància quant al volum d'inversió (268 milions de pessetes). No hi ha cap altre expedient acollit a reconversió, a hores d'ara.

Aquest sector és d'una importància cabdal per a l'economia valenciana, i el seu pes dins l'estat és molt elevat. Solament les comarques del sud del país (Elda, Elx i Villena) agrupen el 56% de les empreses existents i el 53% de l'ocupació. No és lògic, per tant, l'escàs impacte de la reconversió del sector en l'àmbit valencià quan, tanmateix, altres de menor pes en la nostra indústria i en la indústria espanyola en general, com és el cas del tèxtil, han estat més fortament afectats.

Naval

El tractament de la reconversió de les *Grans*

Al País Valencià figuren com a sectors de reconversió el del calçat, el naval, la siderúrgia i el tèxtil

Drassanes té una via molt concreta a través de la Divisió Naval de l'INI. En funció de la capacitat d'oferta, es considera el sector dividit en dos subsectors: Grans Drassanes, i Mitjanes i Petites Drassanes, amb una altra característica diferencial entre ambdós: al primer només pertanyen empreses del sector públic, i, al segon, empreses públiques (cinc) i privades (trenta).

Pel que fa als ajuts financers del pla, s'ha de dir que fins ara solament dues empreses s'han beneficiat dels ajuts previstos en el decret de reconversió. Una ha estat Unió Naval de Levante, S. A., el pla de la qual, presentat oportunament, va ser acceptat en principi per la Comissió Executiva, per considerar que contenia bases suficients de viabilitat. En conseqüència, i atesa la urgència per solucionar la crítica situació de la drassana valenciana, fou aprovada una resolució en què, entre d'altres beneficis, es concedia a la Societat una subvenció de 1.250 milions de pessetes (1.000 milions amb càrrec al pressupost de 1982, dels quals es cobraran 658, i restaran per al de 1983 els altres 342; i 250 milions amb càrrec a l'actual pressupost de 1984) i crèdit oficial o avals fins a 900 milions de pessetes.

Siderúrgia

La reconversió en matèria siderúrgica ha afectat el País Valencià (AHM, ubicats al Camp de Morvedre) d'una forma peculiar. En el fons de la qüestió hi ha el canvi efectuat pel govern de Madrid respecte a l'acord sobre sanejament i reconversió del sector siderúrgic integral: el Reial Decret 1.853/1983, de 6 de juliol, pel qual es descarta

El tèxtil, on més clara apareix la reconversió

va l'informe Kawasaki i s'entrava de ple en la via del desmantellament de la capçalera saguntina.

D'opinions respecte del tema de Sagunt, n'hi ha diverses i no sempre fàcilment compatibles. En principi, economistes de prestigi com Ramón Tamames pensen que parlar de reindustrialització i destruir tot seguit 2.000 llocs de treball, posant-ne en perill 2.200 més a termini mitjà, és crear condicions molt difícils per a tota una comarca. El govern central, al contrari, ha actuat «fermament», argumentant que els costos de producció a Sagunt són superiors als d'altres siderúrgiques de l'estat, i escassament competitius a nivell internacional. Aquesta «visió» no és compartida, com s'ha vist ben clar durant mesos, pels treballadors de la siderúrgia saguntina, que han argumentat sovint la rendibilitat de les instal·lacions amb unes inversions poc elevades. El *tour de force* s'ha decantant cap a les tesis del govern central, i avui el tema sembla tancat. Tot i això,

cal remarcar (i és una opinió compartida per tècnics i polítics valencians) la manca d'adequació temporal entre el tancament de les instal·lacions i la creació dels llocs alternatius en la comarca, que, si s'haguessen consolidat prèviament, haurien evitat moltes tensions socials. També s'ha d'assenyalar l'escassa participació que s'ha donat en el tema a la Generalitat. En aquest sentit, han estat moltes les veus que han expressat el caràcter sucursalista que políticament ha jugat la institució autonòmica, i que solament a través de la Comissió de Promoció Econòmica de Sagunt (en la qual la Conselleria d'Indústria ha fet un esforç evident) s'han concretat inversions i nous llocs de treball en l'àrea.

Tèxtil

El tèxtil, amb data de pla de reconversió de 30 de setembre de 1981, és un dels sectors on amb major claredat apareix la urgència d'una adaptació a les

noves tecnologies i a la nova divisió internacional del treball. Tot i això, l'Estat espanyol ha tingut uns intents de reacció tardans davant d'una crisi més profunda que a la resta dels països. Caldria esperar, doncs, a 1981 per tal que començassen a aplicar-s'hi polítiques d'ajust sobre l'oferta.

És, precisament, en aquest sector on l'ajut públic troba una resposta més positiva per part de les empreses beneficiàries. Dels 640 expedients presentats en tot l'Estat espanyol, s'han aprovat 361 programes de reconversió fins a l'11 de gener d'aquest mateix any. Aquestes empreses de reconversió van a rebre en conjunt un total de 12.564 milions de pessetes en subvencions per a la inversió, tot i que aquestes arribaran a un total de 71.879 milions. Les empreses aporten fons propis i contribueixen al seu sanejament amb més de 30 mil milions.

Al País Valencià, en aquesta mateixa data, funcionen 59 empreses amb programa de reconversió aprovat, amb un volum total de vendes del 15'7% sobre el total de les subjectes a reconversió en tot l'estat. I amb una participació del 34'3% de les exportacions d'aquell total, cosa que ens dona idea de la importància de la reconversió en el tèxtil valencià i del caire exportador d'aquest sector de la nostra indústria. Es tracta d'unes xifres que ens col·loquen en el segon lloc de les nacionalitats i regions, després del Principat.

Aquestes empreses, que acullen una plantilla d'11.556 treballadors (40% del total del sector), pertanyen, fonamental-

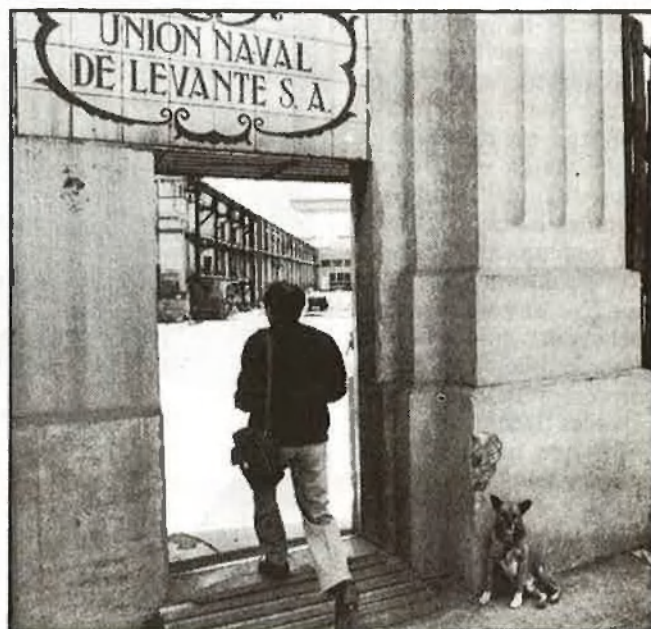
ment, als subsectors de les fibres recuperades, cotó, gèneres de punt i confecció.

Les 59 empreses valencianes rebran 1.768 milions de pessetes en subvencions a la inversió, i el total d'inversions serà d'11.247 milions. L'aportació dels fons propis empresarials serà superior als 6.000 milions. La disminució de plantilla es situa al voltant dels 200 llocs de treball.

Així, doncs, malgrat que l'Estat espanyol, com una vella dama en dificultats econòmiques, «vengué les seues joies per prolongar el seu benestar», malgrat abordar tardanament la re-

conversió, sembla evident que els sacrificis que sens dubte imposa l'aplicació del pla tèxtil són més comportables que aquells exigits per a la resta de sectors.

Les dades comentades pareixen confirmar, com comenta Armando Carabén (*El País*, 12-4-84) que «el plan textil está en el buen camino para alcanzar su objetivo básico: elevar la competitividad de las industrias textiles al nivel de los países tecnológicamente más adelantados, a fin de que las industrias textiles españolas sigan constituyendo un elemento importante de la creación de riqueza y de empleo».

Unión Naval, un pla de «salvació» que es considera viable

La política industrial de la Generalitat

Junt a aquesta política emanada des de Madrid, el govern de la Generalitat pensa dur endavant, des del País Valencià, una política pròpia, dirigida a fomentar la modernització de la indústria valenciana. Aquesta política podria concretar-se en els següents termes: finançament a la petita i mitjana empresa, mitjançant la potenciació —i possible fusió— de les tres societats de garanties recíproques, i assegurant les operacions amb un segon aval per part de la Generalitat; suport a la modernització de les estructures productives i comercials dels sectors industrials valencians a través de l'Institut de la Petita i Mitjana Empresa (INPYMEV); accions de promoció, assessorament i estudis en matèria d'innovació tecnològica i disseny, mitjançant el CETEDIV, i,

finalment, realització d'un inventari energètic.

També amb la idea de dissenyar una adequada política d'estalvi energètic, s'ha preparat un «Pla biennal d'estalvi energètic» per al sector rajoler, les conclusions del qual mostren que hi ha un estalvi potencial en el sector de 139 mil tep*/any sobre un consum de 420 mil tep/any, fet que representa el 33% de reducció; i en termes monetaris (pessetes de 1984) ascendeix a 4.100 milions de pessetes. Així mateix, com a acció a curt termini, l'estalvi esperat pot xifrar-se en 32 mil tep/any, que equival a prop de mil milions de pessetes mitjançant una inversió de 610 milions, i que inclou mesures amb un període d'amortització sempre inferior a 18 mesos.

Igualment, s'ha posat en funcionament l'Enerbus, consistent en un laboratori mòbil per a re-

alitzar auditories i assessorament en empreses i institucions encaminades a l'estalvi energètic.

Altres accions són la contemplació de la problemàtica específica de l'artesanía a través de la «Llei d'Artesanía» i el muntatge d'una exposició permanent; i el suport a sectors importants de la indústria valenciana com rajoleta, calçat, tèxtil, moble i fusta, joquina, etcètera, potenciant accions d'associació i modernització, obrint noves vies a la investigació, control de qualitat, disseny i formació de tècnics.

En resum, és ara quan per ambdues bandes, empresaris i administració, està centrant-se la lluita contra la crisi industrial en l'àmbit de cada sector, acudint a l'experiència acumulada i a les línies productives de futur, per tal de dissenyar la política de reindustrialització.

Mai com ara la in-

dústria valenciana no ha estat més prop d'aconseguir un consens entre administració, empresaris i treballadors, per obrir el futur a les empreses del País Valencià. Això, malgrat les excepcions que lògicament transcendeixen, en la majoria dels casos, l'àmbit de l'entramat empresarial autòcton, com és l'exemple paradigmàtic d'AHM. Tothom és conscient que cal fer front a la nova estructura de preus relatius, als canvis qualitatius experimentats per la demanda, al desafiament de la nova tecnologia, el disseny i el control de qualitat. En definitiva, s'ha d'embarcar la indústria valenciana amb el difícil però únic acompanyament possible dels països més desenvolupats.

(*) Tones equivalent petroli.